

внаслідок стихійних лих та інших випадкових явищ, а також для надання особам допомоги у різних життєвих ситуаціях. Тому страхування є найефективнішою формою фінансування ризику.

Поняття страхування має юридичне та наукове визначення. З юридичної точки зору: «Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів. [1].

Думки науковців щодо сутності страхування розділилися. Так, Лондар С.Л. визначає страхування системою економічних відносин, які виникають між двома сторонами – страховиком і страхувальником – щодо забезпечення захисту майнових інтересів останнього за рахунок сплати ним страхових платежів (премій) до спеціально створених для цього цільових фондів, звідки здійснюється відшкодування збитків [2]. Подібну позицію висловлює С.С. Осадець, вказуючи, що страхування є, насамперед, системою економічних відносин між конкретними суб'єктами господарювання, де, з одного боку, діють страхувальники, а з іншого – страховики [3]. Вовчак розмірковує про страхування з позиції соціально-економічного інституту, який виражає реально існуючі страхові відносини між державою, підприємствами, організаціями й установами різних форм власності, підприємцями та населенням [4].

Таким чином, враховуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що страхування – це складна система відносин з приводу захисту інтересів фізичних і юридичних осіб шляхом фінансування суспільних та індивідуальних ризиків.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» // Урядовий кур'єр. – 2001. – 7 листопада.
2. Лондар С.Л. Фінанси : навч. посібник [Електронний ресурс] / С.Л. Лондар, О.Б. Тимошенко. – Режим доступу : <http://pidruchniki.com.ua>.
3. Страхування : підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с.
4. Страхова справа: підручник / О.Д. Вовчак. – К. : Знання, 2011. – 391 с.

КРИВЕНКО Л.В., д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри.

*ОВЧАРЕНКО С.В., асистент кафедри
теоретичної і прикладної економіки, ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України», м. Суми, Україна*

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК КЛЮЧОВИЙ ВЕКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ

Механізм підвищення конкурентоспроможності економіки за умов глобалізації світогосподарського процесу потребує мобілізації зусиль усіх суб'єктів господарювання у розрізі розвитку державно-приватного партнерства (ДПП), яке є одним із найефективніших форм співробітництва між державою і бізнесом. Практика підтверджує, що така взаємодія сприяє отриманню бажаного рівня ефективності під час реалізації масштабних проектів, забезпечуючи підвищення конкурентоспроможності національної економіки в цілому.

Економічний ефект від партнерства держави і бізнесу полягає в тому, що суспільство одержує якісніші блага і послуги при зменшенні витрат, покращується соціальна інфраструктура, формуються нові види організації діяльності і механізми її регулювання. Об'єднання фінансових ресурсів державного і приватного секторів дозволяє реалізувати конкурентний потенціал національної економіки, ефективніше вирішувати економічні та соціальні завдання.

Аналіз міжнародного досвіду державно-приватного партнерства дозволяє структурувати взаємодію держави і бізнесу за трьома напрямками:

– функціональний напрям – розвиток державно-приватного партнерства в галузях, які визначають доступ підприємств до факторів виробництва і ринків;

– галузевий напрям – державно-приватне партнерство в окремих галузях на основі змішаних форм власності, кооперації державних та приватних компаній, укладення галузевих угод;

– регіонально-муніципальний напрям – державно-приватне партнерство щодо розвитку окремих територіальних виробничих сегментів, регіональних ринків праці, територіальної та комунальної інфраструктури та ін.

Враховуючи, що різноманітність видів, форм і сфер застосування державно-приватного партнерства роблять його універсальним механізмом для вирішення цілого ряду довгострокових задач – від створення і розвитку інфраструктури до розробки і адаптації перспективних технологій. При цьому слід відмітити, що роль ДПП може змінюватися відповідно до фази економічного циклу.

В той же час, слід зазначити, що не існує ідеального варіанту ДПП, оскільки в кожній країні воно має свої відмінні риси: найбільш прийнятні типи взаємодії, галузева специфіка, механізми реалізації, правове та інституційне середовище тощо.

Україна вже напрацювала достатній досвід впровадження державно-приватного партнерства, зокрема, розроблена Концепція його розвитку, в якій визначено основні елементи розбудови інституту ДПП, а саме: залучення інвесторів до реалізації інвестиційних проектів на конкурсній основі, урахування специфіки окремих сфер господарської діяльності з використанням різних форм ДПП, забезпечення захисту прав та інтересів учасників проекту, участь органів виконавчої влади у частковому фінансуванні інвестиційних проектів. Дана Концепція є суттєвим кроком до використання позитивного світового досвіду залучення приватних коштів для підвищення конкурентоспроможності економіки держави в умовах дефіциту власних фінансових ресурсів.

В процесі розвитку ДПП виникає багато проблем, які стримують ефективне використання партнерських відносин в Україні, а саме: відсутність досвідчених кадрів, які могли б рухати державно-приватне партнерство – як з боку бізнесу, так і держави; неготовність органів влади та приватного сектору до партнерських; відсутність потенціалу для малого та середнього бізнесу брати участь у проектах ДПП; прогалини й обмеження в нормативно-правових актах; недостатня активність в ініціюванні проектів та їх виконанні; неготовність інвестувати в довгострокові проекти.

Важливо, щоб успіх проектів державно-приватного партнерства забезпечував процес масового впровадження передових форм партнерства української держави з приватним бізнесом. Для цього доцільним є вироблення єдиної стратегії розвитку державно-приватного партнерства в Україні на середньо – та довгострокову перспективу; удосконалення законодавчої бази й розширення правозастосовної практики ДПП; створення найбільш прийнятної інституціональної структури; проведення інформаційної й освітньої роботи в рамках просування ДПП.

Таким чином, розвиток ДПП має стати ключовим вектором підвищення конкурентоспроможності національної економіки, яке ґрунтується на умовах законодавчого визначення правових, економічних та організаційних засад функціонування ДПП.